

786-5659

1928 Nr. 3, 17, 26, 35, 38, 39, 45

LTSR valstybės respublikos žurnalas

Kaina 300 reisų.

PIETŲ AMERIKOS LIETUVIS

SEMENARIO LITHUANO

Visuomenės, kultūros, ekonomijos savaitraštis

Leidžia: LIETUVIŲ LITERATŲ GRUPĖ
Atsakom. redaktorius: JUOZAS RŪŠKYS.

Prenumeratos kaina:
 Brazilijoje ir Pietų Amerikoje: Metams 16\$000, pusmečiui 8\$000, ketvirčiui 4\$000. Kitose šalyse: Metams 3 doler. U. S. A., pusmečiui 1,50 dol.

Adresas laiškams:
 Semanario lithuano, São Paulo, Caixa postal 3902.

Redakcija:
 São Paulo, rua da Conceição Nr. 61.

I Metai

São Paulo, 1928 m. Sausio mėn. 29 diena (Sekmadienis)

3 Nr.

Nuotikiai Lietuvoje.

Nusišovė iš meilės.

Kriauniškiuose, Vaškų valsčiu. Gruodžio 6 d. vakare pas savo dėdę per kulinio talką su brolio revolveriu nusišovė šio kaimo mergina Elena Dulovičiūtė. Priežastis esanti ta, kad ją atsisakęs vesti mylimas vaikinė.

— | —

Mokesnis už parduotus savanoriams arklius atnaujinamas Ministerių kabineto nutarimu. Teks mokėti prie ikainuotos sumos pridėjus 25%. Kaip žinoma tose varžytinėse buvo įsivaržyta nuo 300 iki 500% viršaus ikainavimo sumos.

Padegėliams ir vienkiamais besiskirstantiems palengvinimai.

Ministerių kabinetas loido žemės ūkio ministerijai išduoti ūkininkams padegėliams ir vienkiamais besiskirstantiems ir neturtingiems ūkininkams miško medžiagos kreditan iki 6 milijonų litų sumai be nuošimčių. Atlyginimas išdėstomas 5 metams mokant kas met po vieną penktadalį.

Steigiamas naujos taupomosios kasos.

Taupomųjų kasų valdyba yra paruošusi naujo tipo taupomųjų kasų projektą. Taupomosios kasos bus steigiamos prie pašto istaigų, fabriku, mokyklų, valsčiaus valdybų ir t. t. Jos atliks nesudėtingas bankines operacijas. Tam reikalui jau pagamintos knygos, blankai ir kita reikmenija.

Tas kasas steigiant norima palengvinti piliečiams pasidėti savo kapitalus į saugias, valsty-

bės turtais garantuojamas istaigas. Taip pat norima pratinti taupymo. Bus priimami indėliai nuo vieno lito.

Projektas tuoj bus patiektas Ministerių kabinetui patvirtinti.

Miško varžytinės Lietuvoj laimėjo užsienio firmos.

Miško varžytinės Lietuvoj šiemet praėjo labai triukšmingai ir jas laimėjo viena anglų ir viena vokiečių firmos.

Įvaržyta 30 nuoš. daugiau negu buvo laukiama. Valstybei padaugėjo įplaukos 3 milijonai litų

Vietos miško pirkliai varžytinių metu griebėsi net labai nerimutų komersantams priemonių, kad tik atbaidžius užsienio konkurentus, aet šie išlaikė iki galo ir laimėjo.

Baisi žmogžudystė.

Leponų kaime, Kriukų valsčiu Gruodžio 3 d. rasta namuose lovoje kirvius perkirsta gerkle Valerija Rimgailienė 24 metų amžiaus. Šalia jos gulėjo gyvas pusės metų kūdikis.

Ji nužudyta išėjus vyrui ir tėvui į darbą. Spėjama, kad ji nužudyta plėšimo tikslu.

Nuskendo žmogus.

Pilviškų miestely Lapk. 30 susirinę keletas ūkininkų tarp savęs susiginčijo ir susimušė. Ūkininkas Juozas Starkus 30 m. iš Parausių kaimo pabūgęs muštynių pasileido bėgti per Šešupę. Plonas ledas neišlaikė, lūžo ir Starkus nuskendo Jo lavonas neaurastas.

likos biudžetą. Valstybės Prezidentas pasinaudodamas savo veto teise, sumažino visų ministerijų biudžetą. Tuo būdu šiais metais numatyta suvesti Valstybės sąmatą su 116 tūkstančių mlrs. pertekliaus, tuo tarpu, kai praėjusiais keletui metų būdavo visada suvenama su dideliais ne datekliais.

vanduo sunaikino miestą.

Įvykę nepaprastai dideli potvyniai Minas Geraes štate upėje Arassuai, visiškai sugriovė to pat vardo miestą virš 1000 namų. 5000 žmonių vos išgelbėjo gyvybę ir pasiliko be turto ir pastogės Potvinio vietoje pradėjo siausti ligos.

Kas dedasi tarp Lietuvos ir Lenkijos?

Gruodžio mėnesy Tautų Sąjungos Tarybos posėdžiuose svarstant Lietuvos-Lenkijos ginčą buvo rezultate priimta maždaug tokia rezolucija, kad 1) Vilniaus klausimas paliekama atviru ir jį galutinai sureguliuoti gali tik bendrose derybose Lietuva su Lenkija 2) Išstremtieji iš Vilniaus krašto lietuviai gražinami atgal, 3) Persekiojimas mokyklų turi būti išstirta vietoje, 4) karo padėtis tarp Lietuvos ir Lenkijos pripažinta nesaugia.

Lenkijos nota Lietuvai.

Išeinant iš Ženevos rezolucijos, Lenkų vyriausybė pasiuntė Lietuvos vyriausybei notą siūlydama pradėti prekybas gelžkelių telegrafo, tranzito ir kitais ekonominio bendradarbiavimo reikal. Deryboms vieta numatoma Ryga.

Lietuvos Vyriausybės atsakymas.

Sausio 16 d. telegrafo pranešimu, sakoma, kad Lietuvos Užs. Reik. M. ris prof. Voldemaras, Lietuvos Vyriausybės vardu, pranešė Lenkijos atstovui sutikimą pradėti Rygoj derybas notoj pažymėtais klausimais.

Ar yra vilties?

Derybos, kaip matyti, greitai laiku tarp Lietuvos ir Lenkijos įvyks. Bet kad tos derybos iš Lenkijos pusės turės grynai politinį paslėptą tikslą ir kad jose tikrai bus stengiamasi kaip nors Lietuvą įvelti į politinį voratinklį — abejoti netenka Beabejo Lietuvos vyriausybė į tokį tinklą parneijama nesiduos ir realių, naudingų pasekmių iš tų derybų sunku laukti.

„Aušros“ narių metinis susirinkimas

Šaukiamas šių metų vasario 5 dieną 2 val. po pietų, vieton neįvykusio pirmo susirinkimo ir skatysis teisėtu neatsižvelgiant į atsilankiusių narių skaičių.

Visi „Aušros“ nariai kviečiami dalivanti. Susirinkimo vieta: salė Lega Lombarda, Praça S. Paulo Nr. 18 prie rua da Gloria.

Centro Valdyba.

Invairenybės.

Didelis pusiauakavimas.

1927 m. lapkričio 24 d. laikraštis „New York American“ tilpo toks skelbimas: „Frankville Pa. Aš Mary Lauzuskaitė 19 m. amžiaus, lietuvaite, katalikė, varginga darbininkė, kasdien sunkiai dirbu, kad išgelbėjus mano tėvą iš didelės skolos.

Negalėdama pakankamai uždirbti skolų mokėjimui sutinku ištekti už bi kurio vyro, kuris, sutiktų sumokėti mano tėvo skolą 9000 dolerių, kad tuo būdu apsaugoti nuo išmetimo į gatvę mano tėvą iš namų, kuriuos jis pirkio išmokėtinai ir jau didelę sumą pinigų išmokėjo, bet likusią skolą dalį jau mokėti nepajėgia.

Iš tikrųjų tai yra retas dukters pusiauakavimas, iš kurio įpatinai turėtų pasimokinti Brazilijoj gyvenančių lietuvių šeimynų vaikai.

Kaip skaudu žiūrėti, kai mūsų lietuvių tarpe São Paulo mieste matai vaikų apleistus senutėvus, kurie kalbos nemokėdams vaikščioja pas svetimtaučius praeiviais.

Varšuvos antis prieš derybas.

Telegrafas iš Varšuvos sausio 18 d. paleido tokią žinią: susišaudymas su šmugelninkais ant Lietuvos rubežiaus. Lenkų pasteno sargyba turėjo didelį susišaudymą ant Lietuvos rubežiaus su šmugelninkais. Keletas šmugelninkų nukauta ir kelioka asmenų sunkiai sužeista. Idomu kas do šmugelis? Juk panašių dalykų jau kelis metus nebuvo girdėti.

Sportininkų susirinkimas.

Šiandien, sausio 29 dieną 15 val. „Aušros“ būstinėj įvyks visuotinis „Aušros“ sporto sekcijos narių susirinkimas. Nariai ir sportininkai kviečiami butinai atsilankyti.

Sporto Sekcijos Valdyba.

Skaitykite ir platinkite „Pietų Amerikos Lietuvį“.

Paėmusį skaityti Maine Reid'o knygą, prašoma skubiai gražinti „P. A. L.“ Redakcijai.

Šinėdami išmaldos. Užsiaugino vaikus, atsivežė Brazilijon ir čia svetimoje šalyje nenaudėliai vaikų tėvus apleido, palikdami tiesiog gatvėj be duonos kasnio.

Seniausias darbininkas pasauly.

Cansas City Mo. mieste Šiaurės Amerikoje Emma Mc. Mano šventė savo 106 metų amžiaus sukaktuves. Ji savo svečiams pasakojo savo biografiją, kuri maždaug tokia: 1923 metais Naujorke ją pavogė viena indijonė išaugino ir privertė ištekti už vienos indėnų tautelės vado. Septyniems metams praslinkus jai pasisekė pabėgti ir apsigyventi mieste tarp civilizuotų žmonių.

Svarbiausia yra tas, kad ji 106 metų amžiaus būdama bobutė gerai jaučiasi ir tvirta darbininkė; uždirba ji 12 dolerių per savaitę, 5 dol. sunaudoja valgiui, 5 dol. pasiunčia savo 70 metų amžiaus sūnui ir likusius 2 dol. pasideda kas savaitę juodai dienai.

Is Brazilijos

Paslaptingas gaisras kariškame jūrų arsenale ir ant skraiduolio „São Paulo“

Praeitą savaitę Rio de Janeiro ant salos „Kobras“, kur yra kariškas jūrų arsenalas ir kartu skraiduolyje „S Paulo“ kilo gaisras.

Karo laive gaisras pavyko likviduoti, bet arsenalas veik visai sudegė. Nuostolių padaryta į 12 milijonų milereisų.

Gaisras laikoma paslaptingu todėl, kad tą pat dieną pribuvo į laivą ir į arsenalą transportas pakulų, kurios 9 val. vakaro abi-jose vietose kartu užsidegė.

Kadangi ši medžiaga arsenale visai ugnies sunaikinta, o laive išmesta bedegant į jūrą — nėra galimybės padaryti cheminį tyrinėjimą, kad konstatuoti tikrą priežastį. Eina stropus tyrimas suradimui kaltininkų. Šis įvykis labai sujudino Brazilijos apsaugos Ministeriją ir Vyriausybę.

Brazilija mažina išlaidas.

Svarstant 1928 metų Respub-

VILLA ALPINA

Randasi tarpe Villa Prudente ir São Caetano

Kiekvienas miestelėnas privalo įsigyti sklypą žemės VILOJE ALPINA, kuri randasi kaimynystėje 20-ies didelių fabričių, kur galima visados turėti nuolatinį darbą. Svarbiausi fabrikai yra šie:

- 1) Plieno liejykla „Companhia Mechanica“ S. Paulo,
- 2) Kokosinio sviesto, augalų aliejaus, muilo ir kitų chemikalų fabrika „Jorge Picosse & Co.“,
- 3) Stiklo fabrika „Cristalaria Barone“ didžiausia Brazilijoje,
- 4) Cheminių gaminių kovai su skurdėmis ir kitų fab-

- rika „Companhia Ceir z“,
- 5) Odes dirbtuvė ir diržų fabrika „São Caetano“,
- 6) Keramikos dirbtuvės, nuosavybė „VILLA ALPINA“,
- 7) Metalinių dailės dirbinių fabrika „Romes Mazini“,
- 8) Lovų fabrika „Sigoli ir Co.“,
- 9) Liejykla, aluminijaus ir kitų metalo išdirbinių fabrika „Matarazzo“,
- 10) Tautinė šovinių ir amunicijos reikmenų fabrika „Matarazzo“.

Žemė randasi 15-os minučių pėsčiomisėjimo atstume nuo stoties S. Caetano.

Sklypai parduoda išsimokėtinai, pradžioje įmokant 50\$000 rankpinigių ir tokiomis pat mėnesinėmis ratomis toliau.

Žemės savininkas taipgi duoda išsimokėtinai visą namų statymui medžiagą.

Kiekvienas norintis patikrinti aukščiau pasakytus davinius, maloniai kviečiamas atvykti į „VILLA ALPINA“, kur kontoroje gaus visus prašimus paaiškinimus ir informacijas ir ten ant vietos kiekvienas ras jau gyvenančius savo pažyštumus, arba gimines jau nuosavyse namuose ant nuosavos žemės.

SVARBIAUSIOJI KONTORA:

Praça da Sé 34, Sobre-loja,

Salas 2-e 4. Telephone 2-3863. Caixa Postal 3577

bei uždavinims nustatyti tam tikrą planą, numatyti tuos kelius, kuriais eiti tlyn į geresnę ateitį.

Kad tai padaryti, reikalinga, kad kaip planų sustatymas, taip patysai gyvenimas tobulėtų, pamazų eiti pirmyn, gėryn.

Tai galima siekti tik būtinai bent kartą metuose atsigręžiant atgal, perkratant praėjusių metų darbus, o po to tik gerai apdirbti ateities planą. Visa kas buvo blogai, pašalinti, visa kas davė pretilais metais gero, stengtis dar daugiau patobulinti, išstumti į priekį.

Įpattingai ši užduotis yra svarbi išieivijoj, kur kiekvienas mūsų atsigaubeno su savim šieki toki, iš anksto numatyta tikslą pasistatė sau kurį nors uždavinį atlikti.

Jeigu reikalai praėjusius metusėjo gerai, sulig aukščiau turētu planu, — jį laikytis, įvedant dar galimų pagerinų.

Jeigu praėjusių metų gyvenimo balansas toli gražu nedavė pagėdaujamų rezultatų, sekantiems metams gyvenimo tvarkyme pašalinti visa tai, kas darė bloga praėity.

Mūsų lietuvių gyvenimas Brazilijoje kaip pavieniu, taip ir visuomeninis, toli gražu, neina pagėdaujama vaza. Ir iš to turime nuostolius tik mes patys lietuvių, o ne kas kitas.

Dalykas šit kame. Dauguma iš mūsų važiuodami iš Lietuvos per daug gražiais spalvomis įsivaizduoja tą gyvenimą, kurį ras svetimoje šalyje. Visą kelią toli mintis vyrauja galvoj ir visai nepamanoma apie tai, kad išieivijoj, svetimoje šalyje, kiekvieną išieivį bent pirmiaisiais metais nutijęs savygės labai ir labai plaka.

Daugumo visai nepagalvojama apie tai, kad važiuojama svetimon šalin, kur netik nemo-

Naujuosius Metus pradėdant.

Kiekvienas atskiras žmogus, kiekviena šeimyna, kaip ir kiek-

viena atskira savistovė visuomenės grupė, ar organizacija bei valstybė turi savus atskirus reikalus, rūpėsius, uždavinius, tikslus bei atskirą savistovų ūkį.

Tiek plačiame tiek siaurame maste vedamas ūkis ar reikalai,

reikalingi tam tikro jų sutvarkymo sulig iš tiksto paruoštu planu, išanksto numatyti ateities kelionė, šiame margame pasauly, tinkamų kelių.

Viso pasaulio organizuota visuomenė taip dirba, nes kitaip

veikiami darbai neduotų reikiamų vaisių, iš stumtų jų gyvenimo eiga išstinkamų vėžių.

Taip lygiai ir pavieniam žmogui, atskirai šeimynai reikalinga bent kartą į metus ir savo mažam ūkiui, savo siekimams

Zemdirbystė Brazilijoje.

Daugelis mūsų tautiečių tiek Brazilijoje, tiek kitur gyvenančių labai domisi šiuo klausimu, kadangi visur apie Brazilijos zemdirbystę yra paplitę visokių pasakų, visokių legendų.

Šis klausimas yra gan platus. Kad jį tinkamai apibūdinti, tektų plačiau susipažinti su Brazilijos agronomija, kuri taip pat žymiai skiriasi nuo šaltų kraštų agronomijos mokslų.

Pasistengsiu šį klausimą, padalinęs jį keleta atskirų dalių, nušviesti tik paviršutiniškai, bi tik tuo tarpu pasidalinti pačiomis reikalingiausiomis žiniomis.

Kuo būdu įsigijama žemė?

Apie šį klausimą kaip tik daugiausia ir yra visokių pasakų. Iš tikrųjų gi dalykas taip stovi. Žemė beveik visoje Brazilijoje, kūriniui žemės ūkiui, įgyjama pirkimo būdu. Yra atsitimų, kad vyriausybė (Žemės ūkio Sekretarijatas) duoda žemę veltui, bet duoda visupirma tik organizacijoms ir duoda toli nuo apgyventų vietų, toli nuo geležinkelų.

Kokios maždaug žemės kainos?

São Paulo štate, tinkamose ūsininkavimo vietose nuo 5 iki 40 kilometrų nuo geležkelio, ten kur netinkama vieta sodinti kavai kainos už alkerą svyruoja 1-250 iki 600 milereisų. (Al-

keras 24.200 kv. metrų, arba 2 ha. 4200 kv. metrų, arba 4 ir trečdalis margo; 1 milereisas 12 amerik. centų). Vietose tinkamose kavos auginimui, kaipos svyruoja nuo 500 iki 1000 milereisų už alkerą. Užpirkimo vidutiniai tokios sąlygos: perkant imokama 20 nuos., o likusi suma lygiomis dalimis per 4 metus. Atsitikimuose, kai naujakūris negali kurios nors ratos išmokėti, daroma palengvinimai prailginant.

Valstybė žemių nepardavinėja, — tai daro arba pavieni stambūs žemių savininkai, arba kolonizacijos bendrovės. Yra atsitikimų, kad tolimose, mažai kam žinomose vietose parduoda patydomas žemes ir netikri jų savininkai. Pastaruoju laiku tokių atsitikimų veik nepastatiko.

Kuo būdu žemių savininkai užsitikrina nuosavybę.

Senesniais laikais Brazilijoje, kad labai maža buvo gyventojų žemė buvo staciai kiekvieno noriūčio ją turėti apgyvenama, kur nors tarp miškų pastatant sau būstinę, o aplinkui kiek panorėdavai, kiek akinai apvezdavo žmogus rubežių, tiek ir valdė, bet jos niekas nematuodavo. Daugeliui pasizymėjusių asmenų kuom nors valstybės kūrime darbe vyriausybės atlyginimą duodavo žemę oficiališkai rašte įrašant rajoną ir kiekį alkerų, bet tiek pirmu, tiek šiuo atveju, niekas jos nematuodavo. Rubežiai būdavo žymimi: toks tai ir toks upelis ar upė iš žemių ir vakarų, tokios tai aukštosios nugara iš rytų ir t. t. Bet niekas nežinojo kiek ištikro ten žemės yra. Tuo būdu žemė būda-

vo ir parduodama, dideli jos plotai pereidavo iš rankų į rankas. Ir dabar dar yra milžiniški žemių plotai, kur apert valstybės nėra kitų savininkų ir niekad ten žmogaus koja nepastovėjusi. Žmonėms žymiai pasidauginus ir žemei bebrangstant atsirado reikalas kiekvienam savininkui savo žemėse apirubežiuoti, kad kas kitas nepasivievinotų. Šis apirubežiavimas atliekama tokiu būdu: duodama per teismą publikacija, kad norima užitvirtinti nuosavybės teises į tokią tai žemę tarpe tokių tai rubežių. Publikacijos terminui išėjus, vyksta teismas į vieta ir su suauktais kaimynais kaipo liūdininkais, kad tikrai tarp tokių tai rubežių yra nuo senų laikų toks tai savininkas, o po to jau nustatoma tikri rubežiai, kaimynai, žemė išmatuojama, porskellama ant žemlapio pažymint koks tikrai yra plotas ir išduodama oficiališkasis planas. Toks procesas vadinasi „Divido Judicial“ ir galutinai patvirtina neginčijamas nuosavybės teises, kurias pereina tolimiesiems paveldėtojams. Tokios žemės nesukelia jokių abejonių dėl nuosavybės teisių.

Kaip atrodo neapgyventos, niekad nedirbtos žemės?

Visos tokios žemės apaugusios šimtamėčiais miškais. Juo derlingesnė žemė, juo didesni miškai, juo geresnių veislių auga puikūs medžiai. Yra plotų daugiau kalnuotų, arba ir lygių apaugusių menkais susipynusiais miškais, arba krūmokšniais — tokios žemės yra nederlingos ir į jas domės nekreipiama. Tokiose

vietose, daugiausia plačiasiai dirvonai-ganykles ir apšėiai ten veisiamasi skrudžių—didžiausių ūkininkų priešų.

Geriausia ūkininkavimui vieta — šimtamėčiais miškais apaugusios žemės.

Kuo būdu apdirbama žemė?

Kiekvieos naujakūrys atvyksta gyventi į mišką, milžinišką mišką, pilnoje žudžio prasmėje. Ir pradėda kurti savo ūkį. Čia tai ir baisu pasidaro nežinančiam, nepatyrusiam svetimlaučiui: nei arklų, nei vežimų, nei plūgų, nei ašėčių neturi. Bet tas pasirodo nereikalinga.

Pradėda taip. Iškerta iš eilės medžius ir palieka taip kokius du tris mėnesius gulėti, kol gerokai vis s emulkiemenos apdžius. Miškas taikoma nukirsti prieš sausumas ir prieš laiką, kai prasideda sėjos metas. Prisiartinus sėjos sodinimo laikui, tie išdžiūvę lauzai padegama. Po gaisro palieka beguli, tik grynai apsvilę medžiai ir bestovj kelmai. Jeigu naujakūriui naudinga, medžius sunaudoja, jei ne — palieka pūti. Kelmų nerauja, nes jie greitai supūta. Po gaisro žemė visiškai paruošta kultūrai ir tuoj usstengiamasi apsodinti. Tokiu būdu ūkininkui tenka labai, palyginamai, nedaug darbo, negu ten, kur žemę ypač pirma karta, tenka apdirbinėti mašinomis. Tokiose žemėse visoki sodinami augalai labai derą iki 10 ir daugiau metų, jokios žemei trašos neduodant.

Kas daugiausiai sodinama ir kuo žemės ūky verčiamasi.

Vietose žemesnėse, kai 420 metrų vitš jūros paviršius tankiausiai rytais nusėda šalta migla, kuri kenkia kavos medeliams, todėl tokiose vietose dažniausiai sodinama kukurūzai, ryžiai, šaiblonai, tabakas, įvairios daržovės ir kiti brangūs kultūriniai augalai. Daroma dirbtinės piėvos galvijų ūkiui kurti.

Naujakūriai, norėdami greičiau prasiekti imasi iš pat pradies kiaulių ūkiu. Šis ūkis taip vedama: aptveriama prie vandens gardas, paliekama medžiū bei krūmų pavėsiui ir ten laikomos kiaušės. Visas triušas kiules auginant, tai primesti laiks nuo laiko kukurūzų šyšku, kurias patys gyvuliai lukštena ir nuo tokio pašaro gerai peni-i.

Kukurūza duoda labai gera derlių (vidutiniai 400-600 grūdų), tuo būdu turint du alkerių kukurūzose galima išlaikyti apie 120 suaugusių kiaulių. Apart kiaulių ūkiu, veisiama apšėiai visty, sodinama silkmedžiai ir vystoma šilkų gamyba. Daržovės auga puikiai ir taipgi duoda nemažus pajamas, ypač puikiai dera svogūnai.

Kavos ūkis.

Aukštesnėse vietose kai 420 metrų sodinama kava. Kavos ūkis kuriamas tokiu būdu. Nudeginus mišką kasama eilėmis mazutės duobelės ir į jas beriam po 15 kavos grūdų, duobelės pridengiama nuo saulės kaitros.

(Bus daugian).

kės susikalbėti, bet atsidurs visai skirtingose negu savo Tėvynėje gyvenimo sąlygose. Nepagalvoja apie tai, kad svetimoje šalyje bent du tris metus reikės daug daugiau dirbti, negu namie, reikės daug visokių vargų pergyventi.

Ir kada gyvenimo tikrąjį pasirodo visu tikrumu prieš emigrantą, kada jis pamatys, kad visos jo mintys, visos jo svajonės trūksta, kai muilo burbulai, žmogus įpuola į nusiminimą ir negali sau niekaip išvaizduoti, nejaugi ne taip yra, kaip jis manė. Iš čia prasideda nepastovumas, bastymasis iš vietos į vietą išvaizduotos laimės beiškant ir taip paskui bėga laikas kai vanduo, nyksta uždirbtas pinigas ir metams pasibaigus rezultatų jokių ir ateitis tokia pat atrodo, nes gyventi ne sveiku protu, bet miržu, nesistengta taikintis prie atrastų aplinkybių. Įpatingai mus žudo troškimas gyventi miestuose. Nors ir nebus kaip apsidengti, tinkamai pavalgyti, teks gyventi suplekusiam rūsy, — bi tik mieste.

Ir taip mes lietuviai, leidžiame brangų laiką, slenkame tolyn nuo mūsų jaunų, energijos dienų į visai nežinomą ateitį be plano. Planas mūsų tame: bi tik diena praėjo, bi tik yra už ką nusipirkti pavalgyti šiaip taip, o rytoj, nors tebūnie pasaulio galas.

Taip mes žiūrime į savo asmeninius reikalus, o dar blogiau į visuomeninius.

Tuo tarpu, kai žymiai menkia už mus kultūriškai pakilę ungarai ar besarabai, kas metai sparčiais žingsniais eina pirmyn ekonomiškai, mes vos vos smilkstame. Visos Europos tautos stato tvirtai koją Pietų Amerikos kontinente, kuria, stato plačias visuomenines organizacijas, kuria asmeniškam gerbuvui patikrinti gūštas; mes lyg pelikonai bastomės, iškrikę klykiame kas sau. Ir šiandien tarp jų ir mūsų didelis skirtumas. Kodėl? Todel, kad jie turi nusistatę gyvenimo planą iš anksto, griežtai kovoja su gyvenimo sąlygomis ir laimi Nesibasto darbuose iš vietos į vietą kas mėnuo naujų „laimių“ ieškodami. Dirba atsidėję vietoje ir kaip tas akmuo begulys — apželia. Persikelia kitur tik užsitikrinę, kad vėl keleta mėnesių galės išbūti vietoje. Metai, pusantrų kantraus darbo, pasiryžimo ir žiūrėk — atsidaro krautuve, restorana, pirkio ūkį, ten kuriasi, žengia pirmyn mums bežiūrint. Gyvenimas jų gerėja Dar metu keletas — ir jie padėties viešpačiai. Žengia pirmyn patys, žengia sykiu pirmyn ir visuomeninis darbas. Nes kaip penki pradės, šimtai padės.

Gi mūsų koks gyvenimas, kokie nusistatymai?

Mums visur bloga, žinome tik keikti naują dalia, bastomės lyg čigonai iš vietos į vietą, viskas mums bloga, prie nieko mes nelimpame, patys nežinome ko norime, ko ieškome ir nežinia kur mes einame. Vienas už kitą gudresnis, vienas už kitą daugiau nori, o ko ir patys nežino. Visuomeniniam gyvenime ta pati giesmė. Jokių gerų norų, pasišventimo, bi tik koki nors savo kapryzų išpildžius, o ar taip gerai bus visuomenei, o tepasikaria toji visuomenė! Trys, keturi, dešimtis norėtų duoti ką gero, norėtų šviesos spindulėlių žiebtį mūsų tarpe, — šimtai griauja, ardo, purvu drapsto vienas kita.

Taigi gyvenant Naujus metus būtų labai ir labai metas atsigręžti atgal pavaikščioti mintimi kreivais praėjusiais metais ir po to pasiryžti syki ant visados, kas N. Metai kuodaugiausiai įnešti

Is akių ir iš širdies.

Ši patarlė galima puikiausiai pritaikinti katalikiškai Lietuvos dvasiškijai.

Dalykas šit kame. Du metai, kai lietuviai dideliais būriais važiuoja Brazilijon, važiuoja ne tik pavieniai, bet daugiausiai su stambiomis šeimynomis. Jie beveik visi katalikai. Dauguma yra tikintieji žmonės; ištisomis šeimomis labai reikalingi tiek suaugę tiek vaikai savų lietuvių kunigų, kad galėtų atlikti sava prigimtajai kalba dvasios reikalus. Šiandien tas klausimas labai opus, daugelis žmonių labai delto aimanuoja ir nežino ką bedaryti. Nesant lietuvių kunigo dvasios, tikiybinių reikalų labai skaitlingoj lietuvių kolonijoj randasi pačioje blogiausioje, stačiai apvertkinoje padėtyje.

Lietuvos dvasiškija labai skaitlinga, atliekamų kunigų yra, bet Brazilijos lietuviams jų nėra nė vieno. Lietuvoje tankiai net del vietų pasivaržo, bet Brazilijon nė nemano važiuoti.

Kas čia kaltas? Beabejo tik pati dvasiškija. Visupirma pati vyresnybė, o toliau pavieniai dvasiškiai.

Dvasiškoji vyresnybė puikiausiai žino, kad Brazilijoj yra dešimtytys tūkstančių tikinčiųjų lietuvių, jie lygiai čia, kaip ir Lietuvoj reikalingi bažnyčios, bet iki šiol nepasirūpino pasiūsti nė vieno kunigo. Toliau kalti patys mūsų kunigai, kurie taipgi gerai žino padėti, žino kad čia reikėtų jiems būti, bet nė vienas neatsiranda, kuris suprastų savo pašaukimo priedermę — būti ten, kur blaškosi tikintieji tautos dalis. Nejaugi iš tikrųjų mūsų kunigija ant tiek nustoję padarumo, pasišventimo, kad tūno nepajudinami „šiltose“ vietelėse, politikuoja, o visai nesirūpina eiti tas pareigas, kurias deda jų pašaukimas, pagaliau priesaika? Nejaugi ir dvasiškiją reikia raginti pildyti tai, ką ji privalo pildyti? Atrodo, kad taip.

Tenka pasakyti, kad mūsų inteligentija šiuo atveju nepalyginamai aukščiau stovi už dvasiškiaus. Brazilijoj yra jau geras būrelis inteligentų, jie visi dirba sunkiausius fizinius darbus, susirašinėja su pažystatmais Lietuvoj, atsikviečia daugiau ir ir inteligentija važiuoja, gerai

pataisų praeties kreivumoms, statant sekančių gyvenimo metų samatą. Nes antraip greitai galime atsidurti pačiame atsilikėlių dugne iš kur jau neiškopsi viršun.

M. T. F.

žinodama koks sunkus gyvenimas ją laukia. Ir toji inteligentija, gyvendama sunkiausiose aplinkybėse vis tik randa galimybės pasidaruoti savo liaudies, savo tautiečių labui, kuo įstengdama, kuo galėdama.

Kunigas turi taip-pat nemažesni pašaukimą, taippat yra toks jau inteligentas lietuvis, bet kodėl tai nepajėgia atlikti šventą savo pareigą. Viso to aki-vaizdoje, kitaip netenka manyti, kaip kad jų baimė nustoti šiltų klebonijose vietelių, nenorima nė kiek pavargti, nė kiek pasiaukauti.

Kasgi vedė į laukines žalis pirmuosius dvasiškiaus, pirmuosius Kristaus mokslo pionierius? Kodėl jie, issistatydami didžiausius pavojams, niekeno neaukiama, sugėbėjo būti ten, kur prisiekė būti?

Nejaugi šiandien kitas krikščionių Dievas? Nejaugi dvasiško ne tos pat priedermės panašiuose atsitikimuose?

Labai nesmagu kaltinti dvasiškiaus, kaip aukšto pašaukimo žmones, bet Lietuvos dvasiškija yra šiuo atveju didelė išimtis ir tikrai nedovanotinai kalta.

Vietinė dvasiškija Brazilijoj, pasikalbėjime sužinojusi, kad prie taip didelio lietuvių skaičiaus nėra atvykusių lietuvių kunigų, su didžiausiu nusistebėjimu sutiko tokia žinią ir pridūrė, kad tokia dvasiškija verta pasmerkimo.

Ir išties čia visiškai tinka patarlė: „Is akių ir iš širdies“.

Taigi Lietuvos dvasiškija tegul žino, kad čia jų laukia tūkstančiai tikinčiųjų brolių! Ir jeigu nesirūpins šiuo reikalu dvasiškoji Lietuvos vyresnybė, metas būtų patiems kunigams pasiaukoti ir kartą „rizikuoti“ savo visomis gerovėmis, kad išpildžius savo priesaiką ir pašaukimo dedamas prievoles.

Mums dvasiškiai reikalingi grynai lietuviai, „nepolitikieriai“, bet kunigai piunoje to žodžio prasmėje. Kunigas gaus geriausia čia išlaikymą vietos vyskupijoj, tautiečiai taipogi parems, kanalų kasti nereikės eiti ir tigrai São Paulo mieste nevaikščioja — nesudraskys.

Manau, kad lietuvių kunigų tarpe atsiras žmonių, kurie šį šauksmą išgirs ir savo išgalėmis pasirūpins būti kartu su savo tautiečiais.

Portugalų kalbos mokymosi skyrius.

Antroji pamoka. Portugalų kalboje kaip kurios balsės turi ženklus viršuje, kurie

vadinami — Cidil. Tokios raidės arba tariamos suminkštintai, pav. Raidė ã, tariasi kaip an; lã — lan — vilnos; rã — ran — varlė; irmã — irman — sesu.

Raidė ão tariama kaip aun pav. mão — maun — ranka; Cão — kaun — šuo; irmão — irmaun Raidės ãe, õe tariama minkštai; kaip aub, pav.: allemães — allemans — vokiečiai; corações — korasonhs — širdys.

Raidė e prieš raidę s netariama, pav.: escada — skada — kopėčios; escolher — skolier — pasirinkti; estragar — stragar sugadinti.

Raidė c prieš raidę t netariama, pav.; activo — ativo — darbus; inspector — inspetor — tikrintojas; produto — gaminy.

Raidė g priešais raides m ir n žodžių viduryje taip-pat netariama, pav.: assignar — asinar — patvirtinti, pasirašyti; ignorar — inorar — nuduoti nežinant; Raidė p vidury žodžių prieš raides e ir t netariama, pav.: eskripto — skrito — parašyta; prompto — pronto — atlikta; subscripção — subskrisão.

Raidės ce prieš raides e, i ir raides çç prieš ão, õe visados tariama kaip s, pav.: acceitar — aseitar — priiminti; succeder — ateiti, prisitarti; direcção — direcções — sesonhs — skyr'ai.

Raidės ph, tariama kaip f ir vartojama tik tarptautiniuose žodžius, pav.: philosophia — filosofija — išmintis; telephone — telefone — telefonas; photographia — fotografia — fotografija.

Raidės lh tariama kaip t ir vartojama tik tarptautiniuose žodžiuose, pav.: mathematica — matematika — skaitliavimo mokslas, methodo — metodo — būdas ko nors siekti; Theodoro, — Teodoro — Teodoras, vardas.

Raidės òu tariama, kaip ó ilgoji, pav.: tóuro — tórc — bulius; thesóuro — tozóro — įždinė; eduro — kóro — oda; óuro — óro — auksas; chegou — šego — atėjo; acabou — akabo — pasibaigė.

Išimty sudaro tik du žodžiai — cuosa ir dous, kurie tariama kaip koiza ir dols.

II Dalis. Daiktavardžiai.

Portugalų kalbos daiktavardžiai turi dvi gimtis — vyrišką ir moterišką (genero masculino ir genero femenino). vyriška gimtis turi žodelį a, ir moteriška gimtis turi žodelį a, pav.: o pai — tėvas; o cavallo — arklys; o boi — jautis; a mai — motina, a mulher — žmona; a vaca — karvė.

Daiktavardžiai turi du skaičius — vienskaitį ir daugiskaitą (singular ir plural).

Daiktavardžiai, kurie vienskaitoje turi galūnes a, e, i, o, u,

Našlaičiai.

Ei, neverk, miels našlaitėli. Kol dar jaunas, kol dar vaiks, Pasidziauk nors truputėlj, — Juk raudoti dar bus laiks.

Pasidziauk, kol nepražysti Skausmo, ilgėsio sielos. Kai gyvenisi — teks išvyti Daug vargelio, daug bėdos.

Teks tau kėsti neteisybės, Gal nesykį širdį spaus Brolių klastos, nedorybės Ir nebus, kas tau užjaus.

Gal keliausi vienui vienas Be jautrios draugų širdies? Gal bus tamsios šicia dienos Ir saulelė tau nešvies?

Gal perkūnas debesyse Tau keliaujant dunduliuose? O kai beidamas paklysi, Ar tau ranką kas paduos?

Ei, neverk! Turi Tėvelj Dangui — juo pasitikėk! Kai reiks minti tamsų kelią — Tu į aukštą paveizėk.

Pamatysi, kai juodasis Vėl nugrius ten debesys: — Saulė žengs, ramumas rasis, Ir vėl akys tau nušvis.

Paieškau Jono Mikulskio, Grikonių kaimo, Butrimonių vals. Alytaus apskr. 1926 m. išvažiuo į Pradžiją. Kas žino prašau pranešti ar ji — ateisaukti.

A. Karpavičius
Montevideo, Barrio A. Casabo
Calle 1 Nr. 77
Repub. O. del Uruguay.

daugiskaitos vardininke jų galūnės pasikeičia pridant raidę s, pav.: a casa — as casas namai; a cobra-as-cobras — kirmėlės; o pės-pes — kojos; o rei — os reis — karaliai, a mão — as mãos — rankos; Daiktavardžiai, kurie vienskaitos vardininke turi galūnes n, r, s, z — daugiskaitos vardininke galūnės pakeičia pridant es, pav.: a colher — as colheres — šaukštai; a noz — as nozes — riešutai; a cruz — as cruces — kryžiai; o amor — os amoes — meilės; o mar — os marės — jūrės; o deus — os deuses — dievai.

Daiktavardžiai, kurie vienskaitos vardininke turi galūnes al, ol, ul, el, il daugiskaitoje pakeičia galūnes pridant s, es, arba is, pav.: o animaes-os animaes — žvėrys; o sol-os sols — saulės; ofarol — os faroes — žibintuvai; o papel — os papeis — popieriai; o fuzil — os fuzis — šautuvai; — o facil — os facis — lengvi; o tunil — os funis — piltuvai.

Tik daiktavardžiai mal — blogas ir consul — konsulas, sudaro išimty ir jų daugiskaitos vardininke galūnėse raidė l pasilieka, pv.: mal — males; consul — consules.

Daiktavardžiai, kurie vienskaitos vardininke turi galūnes ão — daugiskaitos vardininke turi galūnes ãos, ães, ões, pav.: o cidadão — os cidadãos — miestiečiai; o irmão-os irmãos — broliai; o orphão-os orphãos — našlaičiai; o sermão — os sermões pasikalbėjimai;

Jeigu daiktavardžiai vienskaitos vardininke turi galūnes: em, im, om, um, mo, — tai daugiskaitos vardininke raidė m pasikeičia į n, pav.: o homem — os homens — žmonės; o fim — os fins — užbaigos; o bom-os bons — gerieji.

(tąsa seka).

TAUTIETI!

Nori „Pietų Amerikos Lietuvių“ skaityti? Indėk į laišką popieriniais banknotais prenumeratos pinigus ir pasiųsk laišką tokiu adresu:

SEMENARIO LITHUANO
SÃO PAULO
Caixa Postal 3902

Nori gauti vieną laikraščio numerį pasižiūrėti siųsk laišką 100 reisų pašto morkutę — tuojau išsiūsime jūsų nurodytu adresu.

Kaip gausi naktinė vasaros rasa atgaivina nematomai apyptusias kaitrioje dienoje žoleles, taip laikraštis atgaivina nejučiomis susnūdusį žmogų, prablaviną, paguodžia skurdų jo šiame pasaulyje gyvenimą. Taigi kiekvienas lietuvis išeisvis privalo turėti ir skaityti „Pietų Amerikos Lietuvių“.

ANTARTICA

Geriausias - Alus Vaisvandeniai - Likieriai Degtinė - KONIAKAI

Iš „Aušros“ gyvenimo.

Iš Centro Valdybos darų.

Sausio 6 dieną įvykusiame „Aušros“ Centro Valdybos posėdyje priimta šaukiamam visuotinam „Aušros“ narių susirinkimui sekanti dienotvarkė:

1. Prezidiumo rinkimai.
1. Centro Valdybos pranešimas.
3. Revizijos komisijos pranešimas.
4. 1927 metų apyskaitos priėmimas.
5. 1928 metams sąmatos priėmimas.
6. Statuto pakeitimo klausimas.
7. Centro valdybos papildymas.
8. Revizijos komisijos klausimas.
9. Savišalpos kasos steigimas.
10. Savytarpio draudimosi steigimas.
11. 1927 m. Rugs. mėn. vis. susir. pašalintų iš „Aušros“ narių klausimas.
12. Sumanymai.

Toliau buvo apsvartytas pavargėliams lietuviams šelpti fondo įsteigimo klausimas. C. Valdyba nutarė tokį fondą sudaryti iš šio reikalo vykdymui išrinkta iš trijų asmenų komisija, kuri jau pasiskyrė pareigomis ir pradės savo darbuotę. Komisijos Pirmininku yra p. Pijus Degutis, išdinininku p. Sinkevičienė ir sekretorium p. Stasys Paukštys.

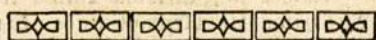
Šiam fondui sudaryti bus renkama aukos dėžutėmis lietuvių vakarėliuose ir susirinkimuose. Beto „Aušros“ Centro Valdybos būstinėj ir dar keliose vietose bus įtaisytos aukų rinkimui nuolatinės dėžutės.

Vienkartinės pašalpos numa toma duoti įpatindai sunkiose sąlygose ne iš blogos valios atsidūrusiems lietuviams, istyrus pašalpos davimo reikalingumą.

Aptarta sporto sekcijos reikalai ir nusistatyta pareikalauti sporto sekcijos valdyba sušaukti visuotiną sporto sekcijos susirinkimą per rinkimui valdybos ir persvarstymui priežasčių kodėl sporto sekcijos reikalai visai nėra pirmyn.

Lietuvių teatro reikalai nusistatyta suvienyti visas pasireiškusias scenos pajėgas pritraukiant prie to ir įsikūrusi „S. Paulo Lietuvių Teatras“ ir įsteigti „Aušros“ vieną tvirtą S. Paulo lietuvių teatrą.

Pareiškė pageidavimą, kad sausio 14 dieną Meno sekcija

Nauji Ford

AUTOMOBILIAI

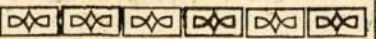
1928 m. Tipo

PARSIDUODA senomis plačiais žinomis kompanijos sąlygomis. Lengviausiu išsimokėjimu!

Motoras 40 P. S. 100 kilom. greitumas į valandą. Cambio 12-ai kilometrų 1 litras gazolino. 6 įvairūs automobilio tipai. 4 stabdžiai. Sunkvežimiai 2-jų tonų kainuoja 7.000\$000 ir t. t.

Jau gauname daug užsakymų nuo interesantų naujų Fordų pirkimui ir senų pardavimui.

Dar šiandien aplankykite mus pamatyti naują Fordą: rua da Conceição nr. 77 (arti Luz stoties), arba Avenida Tiradentes 16. tdelefon. 4-7193.

Jauna panelė nemokanti portugalų kalbos ieško vietos namų ruošos darbe.

Pasiūlyti į Redakciją del K. E.

Lietuviai! nepraleiskite nei vieno „Pietų Amerikos vijo“ numerio neperskaite.

suruoštų Literatūros — sokių vakarėlių.

Tame pat posėdy išbraukti iš „Aušros“ narių, visi tie, kurie per tris ir daugiau mėnesių neužsimokėjo nario mokesnio.

Darbo biuro steigimo reikalui nutarta: tol, kol bus įsteigtas oficialus darbo biuras rūpintis suteikimu lietuviams darbo pačiai Valdybai imant iš kiekvieno ap rūpinto darbu asmens po du mil. reisų, kurie pinigai eis specialiai tikro darbo biuro įsteigimo fondui.

Priimta p. M. Razačio pareiškimas ir nutarta, jam prašant, atleisti nuo Centro Valdybos nario — izdininko pareigų nuo sausio 1-os dienos.

Inf. Biūras.

Spaustuvė „BIRUTĖ“, Rua Visconde de Parnahyba 299 N.

Paieškojimai.

Paieškau sūnaus Juozo Žukausko, pirmiau gyveno Mogy das Cruzes. Atsiliepti į „Pietų Am. Lietuvio“ redakciją — Marė Žukauskienė.

Paieškau brolių Juozo Štarausko gyvenančio S. Amerikoj mieste Chikago, kas žino ir pažysta, prašau pranešti tokiu adr.

Pinigų kursas S. Paulo Biržoj.

Doleris	8\$360
Svaras sterlingų	40\$368
Vokiečių markės	1\$995
Austrų	1\$205
Olandijos guld.	3\$405
Italų liras	\$450
Francūzų fran.	\$328
Portugalų pez.	\$418
Argentinos pez.	3\$585
Uragvajus	8\$630
Ispanijos pez.	1\$432

Panele turinti savo siuvarmą mašiną, nori gerai išsimokyti siuvarimo ir skrybėlačių dirbimo.

Norinčias duoti pamokas prašo pasiūlimus duoti šio laikraščio redakcijai.

Reikalauja 70 darbininkų.

Naujai atidengtas audimo — verpimo fabrikas 2 kil. nuo stoties Baruary (už Osasco) su šeimynomis 4-5 asmenų, duoda butą, darams ir gyvulių ūkiui žeme. Sužinoti: rua Alvares Penteado 39 Nr, nuo 8 — 9 ir nuo 10 — 11 val. kasdien, arba tiesiai fabrikoj. Važiuoti iš Sorocabanos stoties 25 kil. nuo S. Paulo.

20 teplorių ieško gero garantuoto darbo. Kreiptis po 6 val. vakaro, rua São Leopoldo 129 Nr. Braz.

Miguel Chatrovski Rua da Mooca 394 N. S. Paulo Brazil.

Paieškau Emiliją ir Feliciją Kavaliauskaites prašau atsiliepti tokiu adresu: Jonas Janėys, Montevideo, Calle Resinto Nr. 376, Rep. O. del Uruguay.

Adomas Šaulinskas, gyvenusis Fazendoj Ipiranga, prie Piraju stoties prašomas atsiliepti priaiūnciant redakcijai savo adresu, ieško Kačinskas iš Lietuvos. Tautiečiai žinantį jo adresą arba jo likimą, malonėkite pranešti redakcijai.

Jonas Dičius prašo atsiliepti broj Jurgj Dičiu, paeinantį iš Utenos; gyveno S. Amerikoj, Amsterdam. Atsiliepti į šio laikraščio Redakciją.

Pašto dėžutė.

„Aušros“ būstinėj yra laišškai sekantiems asmenims: Petru Gutauskui, A. Mikšui, Vladui Čižauskui, Zenonui Juknevičiui, Petru Liutkevičiui, Serbentui, Onai Nakutytei ir Povilaičiui.

Dr. Labieno da Costa Machado konsoroj, rua Wachington Luiz 32-A yra laišškai sekantiems asmenims:

- 1) M. Botovui,
- 2) Stasiui Dūdai,
- 3) Vl. Stankevičiui,
- 4) Pov. Geniui,
- 5) Iš Obelių (be pavardės),
- 6) P. Eisbachui,
- 7) Vladui Pariokai,
- 8) Juoz. Brakniui,
- 9) P. Inkratui,
- 10) D. Belli,
- 11) Jonui Šmitui.

— | —

ŪKININKAI SODININKAI DARŽININKAI!

Gera žeme inrengimui didelių daržų bei sodų.

DUODAMA VELTUI 5 METAMS

Prie stoties Carapicuyba — 23 kilom. Sorokabos gelžkelio (pusvalandis nuo S. Paulo) duodama veltui žemė kūrimui mažų ūkių bei daržininkystės.

Duodama veltui traktorai ir kitos žemės apdirbimui naudotis reikalingos mašinos.

Kiekvienas žemdirbys gali gauti iki 5 kių alkerų žemės sulig kontrakto be jokio mokesnio 5-kių metų laikui.

Duodamoje žemėje puikiausiai dera bulvės ir visos kitos daržovės bei java.

Smulkiai sužinoti visas sąlygas „Pietų Amer. Lietuvio“ Redakcijoj: São Paulo, rua da Conceição nr. 61, darbo valandomis.

